

MARZANNA
POGORZELSKA

RAZEM
PRZECIW
HOMOFOBII

nieheteronormatywność

MATERIAŁY

- duże arkusze papieru (A3 lub większe),
- sprzęt do odtwarzania filmu z internetu,
- kopie załączników nr 1 i nr 4.,

CZAS

- 3 x 45 min + przerwy

UCZESTNICY

- uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, 12 - 30 osób

PRZED ZAJĘCIAMI

Do prowadzenia zajęć antydyskryminacyjnych, dotyczących homoseksualności i homofobii ważne jest, abyś sama prezentowała postawę aktywnej akceptacji dla orientacji nieheteroseksualnej. Jeśli masz wątpliwości, czy poradzisz sobie z pojawiającymi się stereotypowymi i dyskryminującymi opiniami, przeczytaj informacje z załącznika nr 2. Ponadto, przygotuj się na sytuacje trudne, np. obraźliwe reakcje czy opór części klasy/grupy kiedy będziesz rozmawiać o orientacji psychoseksualnej – w załączniku nr 3 znajdziesz wskazówki, które pomogą Ci poradzić sobie w takich sytuacjach.

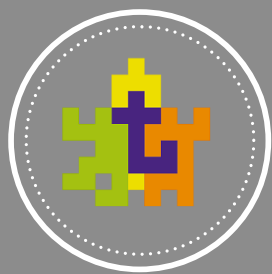
Przed przeprowadzeniem części I i III przygotuj kopie odpowiednich załączników, przed częścią II zadбай o potrzebny sprzęt do odtworzenia filmu z internetu.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ I (45 MIN)

1. Po przywitaniu, poinformuj grupę/klasę, że podczas lekcji porozmawiacie o homoseksualności i homofobii. Powiedz, że temat jest ważny, bo spora część społeczeństwa to lesbijki, geje, osoby biseksualne i transseksualne, czyli osoby LGBT. Poinformuj, że jest to grupa narażona na różnego rodzaju dyskryminację. Warto w tym momencie upewnić się, czy młodzież rozumie te określenia lub wyjaśnić, że lesbijka to kobieta, którą seksualnie i/lub emocjonalnie pociąga inna kobieta, gej to mężczyzna, którego seksualnie i/lub emocjonalnie pociąga inny mężczyzna, osoba biseksualna odczuwa popęd seksualny i/lub emocjonalny do osób płci przeciwnej i tej samej co własna, osoba transseksualna odczuwa rozbieżność

MARZANNA
POGORZELSKA

RAZEM
PRZECIW
HOMOFOBII

nieheteronormatywność

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ I (45 MIN)

pomiędzy płcią metrykalną i biologiczną, a własnym poczuciem płci (taka osoba często mówi o sobie, że jest np. „kobietą uwięzioną w ciele mężczyzny”) (3 min.).

2. Rozdaj kopię załącznika nr 1. Poproś, aby wszyscy przeczytali treść tego załącznika (2 min.).

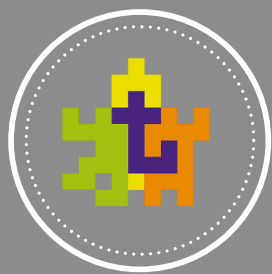
3. Podziel klasę na zespoły liczące 4-5 osób. Poproś, aby osoby w grupach wyobraziły sobie, co czuje Darek i aby nazwały te uczucia. Daj grupom kilka minut na dokładne przeanalizowanie poznanych treści i zanotowanie przychodzących im na myśl odczuć. Wśród wymienionych emocji mogą pojawić się: strach, zagubienie, samotność, upokorzenie, dezorientacja, niepewność, panika, bezradność, poczucie beznadziei, izolacja, bycie gorszym, poniżenie (10 min.).

4. Na tablicy napisz:

Mam na imię Darek. Każdego dnia czuję: (1 min.).

5. Poproś grupy o podanie zanotowanych wrażeń, dopisz je pod zdaniem napisanym na tablicy (4 min.).

6. Zapytaj klasę, kto jeszcze może być narażony na podobne traktowanie. Młodzież zapewne wymieni lesbijki, osoby biseksualne i takie, które „nie pasują” do wzorca typowego chłopaka i typowej dziewczyny. Zapytaj, jakie są przyczyny takiego traktowania. Młodzież może mieć trudności z odpowiedzią na to pytanie – wyjaśnij, że żyjemy w kulturze, która poprzez różne źródła (rodzina, media, kościół, szkoła) ukształtowała w nas przekonanie, że dziewczęta i kobiety, chłopcy i mężczyźni powinni wyglądać i zachowywać się w określony sposób, a każde odstępstwo od ustalonych norm jest surowo karane. Ten sztywny, narzucony wzorzec zachowań, zwany heteronormą sprawia, że jeśli ktoś „odstaje” od ustalonego wzorca, ponosi bolesne konsekwencje w postaci wyśmiewania, poniżania, obrażania, a nierzadko przemocy fizycznej. Ważne, aby zwrócić uwagę młodzieży, że wzorce ról płciowych, wyglądu i zachowania nie są wrodzone, ale narzucone kulturowo i że ich siła polega na tym, że są „przezroczyste” - nawet ich nie zauważamy, traktujemy je jako jedyne normalne i typowe (np. chłopak idący za rękę z dziewczyną nie wzbudzi żadnej reakcji, w przeciwieństwie do pary jednopłciowej) (5 min.).

MARZANNA
POGORZELSKA

RAZEM
PRZECIW
HOMOFOBII

nieheteronormatywność

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ I (45 MIN)

7. Ponownie skieruj uwagę młodzieży na wypisane na tablicy odczucia. Zapytaj, czy wiedzą, co oznacza termin homofobia. Zbierz podane odpowiedzi i podsumuj, informując o skali i rodzajach homofobii w szkole. Skorzystaj z materiałów Kampanii Przeciw Homofobii, znajdziesz je pod adresem:

<http://www.lekcjarownosci.pl/twoje-pytania/dyskryminacja-i-homofobia/> (5 min.).

8. Ponownie poproś grupy o wspólną pracę. Rozdaj im duże arkusze papieru z nagłówkiem: Homofobia – konsekwencje. Poproś, aby grupy wynotowały, jakie mogą być konsekwencje homofobicznego traktowania szykanowanej osoby (np. w wymiarze indywidualnym, w relacjach z rodziną/rówieśnikami, zarówno wtedy gdy osoba ta jest nastolatkiem/tką, jak i gdy jest to osoba dorosła) (10 min.).

9. Zbierz plansze, zawieś je w widocznym miejscu i poproś wszystkie osoby o ich uważne przeczytanie (2 min.).

10. Podsumuj zajęcia, zwracając uwagę na konsekwencje homofobicznej przemocy oraz to, że musi spotkać się z reakcją. Możesz odnieść się do opisywanego w mediach na początku lipca 2015 r. przypadku Dominika z Bieżunia, który popełnił samobójstwo, nie mogąc znieść nękania ze strony rówieśników. Zapowiedz, że na następnych zajęciach porozmawiacie o tym, jak przeciwdziałać dyskryminacji ze względu na orientację psychoseksualną (3 min.).

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ II (45 MIN)

1. Ponownie poproś wszystkie osoby o przeczytanie załącznika nr 1 (2 min.).

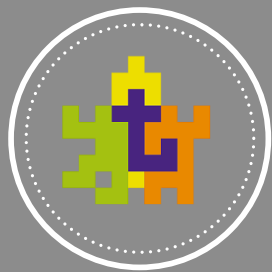
2. Zapytaj, jakie osoby/grupy uczestniczą w opisanym zdarzeniu. Młodzież zapewne wymieni Darka, kolegów i koleżanki z klasy/szkoły, wychowawczynię (2 min.).

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ II (45 MIN)

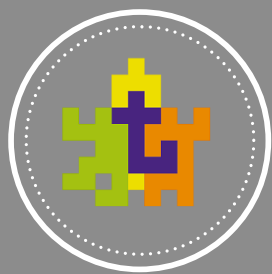
MARZANNA
POGORZELSKA

RAZEM
PRZECIW
HOMOFOBII

nieheteronormatywność

3. Powiedz, że przedstawione zdarzenie jest typową sytuacją, w której doszło do dyskryminacji. Zazwyczaj, bez względu na przyczynę, w akcie dyskryminacji uczestniczą takie osoby/grupy jak: ofiara/y (osoba/y doświadczająca/ce dyskryminacji), napastnik lub napastnicy i świadkowie (1 min.).
4. Zapytaj, która z wymienionych przez Ciebie grup zwykle jest najliczniejsza (wszystko zależy od sytuacji, ale w większości zdarzeń dyskryminacyjnych największą grupę stanowią świadkowie) (2 min.)
5. Podziel klasę na zespoły kilkusobowe i poproś, aby zastanowili się nad sytuacją z załącznika nr 1, wyobrażając sobie, że są świadkami przedstawionych zdarzeń (wyzwisk pod adresem Darka, przewracania go na wuefie, reakcji wychowawczyni na skargę Asi) (3min.).
6. Poproś, aby w grupach młodzież przedyskutowała, jak to jest być w roli świadka (Co czują? Czy chcieliby coś zrobić? Czego się obawiają? Czy coś robią?) (10 min.).
7. Poproś, aby uczestnicy zajęć wcielili się w role aktywnych świadków, tzn. takich, którzy wspierają ofiarę prześladowania. Ich zadaniem będzie teraz zaproponowanie działań/zachowań, które byłoby w stanie zrealizować, jednocześnie rozważając wszystkie ich konsekwencje. Każda grupa powinna zaproponować trzy takie działania i wybrać jedno, które uzna za najbardziej skuteczne i które zaprezentuje na forum klasy. Przeznacz na to zadanie odpowiednią ilość czasu, pomagaj grupom w razie potrzeby. Każda grupa powinna zapisać swoje propozycje na dużej planszy z nagłówkiem: Razem przeciw homofobii (10 min.).
8. Zbierz wszystkie plansze i po umieszczeniu ich w widocznym miejscu poproś grupy o zaprezentowanie wybranego działania/sposobu zachowania (8 min.).

MARZANNA
POGORZELSKA

RAZEM
PRZECIW
HOMOFOBII

nieheteronormatywność

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ II (45 MIN)

9. Podsumowując podkreśl, że rola świadków w każdej sytuacji o podłożu dyskryminacyjnym jest kluczowa – to ich przyzwolenie pozwala na eskalację przemocy, ich reakcja może też ją zatrzymać (2 min.).

10. Na zakończenie obejrzyjcie krótki film pod tytułem „Nie toleruj homofobicznego dręczenia”: https://www.youtube.com/watch?v=b_VrQSf8Xil (5 min.).

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ III (45 MIN)

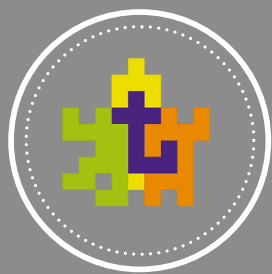
1. Przed zajęciami przygotuj kilka kopii tekstu z załącznika nr 4.

2. Nawiązując do poprzednich zajęć, przypomnij uczniom, jak ważne jest działanie wspierające osoby prześladowane z racji prawdziwej lub domniemanej orientacji psychoseksualnej. Zaproponuj, aby podczas zajęć zaplanować działanie, które przyczyni się do zrozumienia i akceptacji osób LGBT. Działanie ma mieć zasięg ogólnoszkolny (1 min.).

3. Podziel klasę na grupy 4-5 osobowe. Każdej grupie pozwól na burzę mózgów i zaproponowanie działań, które będą dotyczyły przeciwdziałania homofobii. Wśród propozycji mogą się znaleźć np.: gazetka, debata na temat małżeństw jedнопłciowych, zaproszenie osoby LGBT do szkoły na spotkanie z młodzieżą, wystawa plakatów, pokaz filmów o tematyce LGBT i inne (5 min.).

4. Poproś, aby młodzież w każdej grupie w miarę szczegółowo, w punktach opisała działania, które zdecyduje się przeprowadzić. Punkty powinny zawierać takie informacje jak: miejsce, czas, zaproszone osoby, zestaw czynności przygotowawczych, osoby odpowiedzialne za prawidłowy przebieg prac (10 min.).

5. Poproś, aby jedna osoba z grupy przedstawiła wybrane działanie na forum klasy (8 min.).

MARZANNA
POGORZELSKA

RAZEM
PRZECIW
HOMOFOBII

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ III (45 MIN)

6. Po przedstawieniu planów działania przez wszystkie grupy poinformuj, że o zamiarze ich przeprowadzenia dowiedział się Lokalny Komitet Działania na Rzecz Młodzieży i przysłał do dyrekcji szkoły pismo w tej sprawie. Rozdaj wszystkim grupom kopie tekstu z załącznika nr 4 (1 min.).

7. Każda grupa ma za zadanie napisanie do nadawcy listu krótkiej odpowiedzi, przekonującej o słuszności podejmowanej inicjatywy. Poproś, aby w listach zawrzeć jak najwięcej rzeczowych argumentów dotyczących zasadności przeprowadzenia waszej akcji (10 min.).

8. Na koniec zajęć poproś o odczytanie wszystkich listów. W przypadku, gdy zabraknie na to czasu, możesz rozważyć napisanie listów na następnych zajęciach lub jako zadanie domowe dla chętnych osób (10 min.).

nieheteronormatywność

ZAŁĄCZNIK NR. 1

Cała klasa, czyli 30 dzieci pochyla się nade mną i krzyczy mi prosto do ucha coraz głośniej: „Pedał! Pedał!” Nie mam gdzie uciec. Strasznie się boję. Na szczęście dzwoni budzik. Już siódma. Muszę wstawać do szkoły. Nie chcę tam iść. Zaraz zaczną mnie przezywać. Krzyczą za mną: „Ciota” i „Won stąd pedale!” albo przewracają mnie na wufie. Myślałem, żeby powiedzieć o tym naszej wychowawczyni, ale jak Asia z mojej klasy poszła do niej, bo ją tata dotyka, to ona nakrzyczała na Aśkę i kazała nie gadać głupstw. Więc ja nie mam po co do niej iść. Co robić? (Darek, z listów do Kampanii Przeciw Homofobii, Jestem gejem, jestem lesbijką, komu mogę o tym powiedzieć?, ulotka Kampanii Przeciw Homofobii)

ZAŁĄCZNIK NR. 2

Fakty i mity

- Homoseksualizm jest nienaturalny – homoseksualizm i transpłciowość jest obserwowana w królestwie zwierząt i każdej znanej na świecie kulturze.
- Homoseksualizm jest chorobą – orientacja homoseksualna nie jest chorobą, a jedynie jedną z równorzędnych orientacji seksualnych (obok orientacji hetero i biseksualnej). W 1990 r. orientacja homoseksualna została wykreślona z listy zaburzeń i chorób Światowej Organizacji Zdrowia, której klasyfikacja obowiązuje na całym świecie, także w Polsce. Jeszcze wcześniej, bo już w 1973 r. Amerykańskie Stowarzyszenie Psychiatrów przegłosowało usunięcie homoseksualizmu z listy zaburzeń psychicznych, ponieważ nie ma żadnego uzasadnienia do stosowania takiej kwalifikacji.
- Homoseksualni mężczyźni molestują dzieci – w 97% przypadków molestowania dzieci sprawcą jest heteroseksualny mężczyzna, a ofiara jest znaną sprawcy dziewczynką.
- Nigdy nie spotkałam/em osoby LGBT – większość osób miała styczność z liczną grupą osób LGBT, lecz są tego nieświadomi, bo osoby te się przed nimi nie ujawniają. Część z nich, ze względu na społeczny odbiór, nie decyduje się na coming out, czyli ujawnienie swojej orientacji. Większość gejów, lesbijek, osób biseksualnych i transseksualnych wygląda i zachowuje się tak samo jak pozostali, można więc założyć, że każdy ma wśród znajomych, sąsiadów, współpracowników osobę LGBT.

- Osoby LGBT często zmieniają partnerów – długookresowe badania nad parami homoseksualnymi dowodzą, że nie jest to prawda. „Liczne dowody świadczą o tym, że zarówno lesbijki i geje chcą tworzyć stałe związki i są skuteczni w ich tworzeniu, mimo trudności związanych z uprzedzeniami społecznymi, napiętnowaniem i brakiem prawnego uznania dla związków jedнопłciowych w większości regionów Stanów Zjednoczonych” - jest to cytata za Anne Peplau, psycholożki Uniwersytetu Kalifornijskiego, współautorki rozdziału książki na ten temat, opublikowanego w 2007 w „Annual Review of Psychology”.

- Homoseksualizm można sobie wybrać – chociaż niektórzy twierdzą, że orientacja seksualna jest kwestią wyboru albo, że homoseksualizm można wyleczyć, naukowe dowody wskazują, że zainteresowanie tą samą płcią jest, przynajmniej częściowo, genetyczne i ma podłoże biologiczne. Aby sprawdzić czy geny odgrywają rolę w tej kwestii, badacze porównali bliźnięta jednojajowe (identyczny materiał genetyczny) z bliźniętami dwujajowymi (około 50% identycznego materiału genetycznego). Wykazano, że prawdopodobieństwo posiadania takiej samej orientacji seksualnej jest zdecydowanie większe pomiędzy bliźniętami jednojajowymi niż dwujajowymi. Wyniki te wskazują, że materiał genetyczny jest czynnikiem wpływającym na orientację seksualną danej osoby. Inne badania wykazały, że efekty biologiczne, takie jak stężenia hormonów w łonie matki, mogą również odgrywać istotną rolę w kształtowaniu orientacji seksualnej.

Źródło: <http://akceptacja.org/fakty-i-mity/>

Inne obiegowe opinie:

Homoseksualizm można wyleczyć → pomocne kontrargumenty: homoseksualizm nie jest chorobą (patrz wyżej) więc nie można go wyleczyć; niektóre ośrodki proponują terapie osób homoseksualnych, nie ma jednak na świecie ani jednego naukowo potwierdzonego przypadku trwałej zmiany orientacji seksualnej. Zaobserwowano, że tego typu terapie powodują bardzo poważne zmiany psychiczne. Orientacja seksualna to sprawa prywatna i nie należy się z nią obnosić → pomocne kontrargumenty: zazwyczaj nie zauważamy, że to osoby heteroseksualne nieświadomie „obnoszą się” ze swoją orientacją – noszą obrączki, przytulają się, opowiadają w szkole o chłopaku/dziewczynie, w pracy o tym jak spędzili weekend z żoną/mężem. Osoby homoseksualne na ten temat milczą, a gdy o tym chcą mówić, są oskarżane o „obnoszenie się” ze swoją orientacją.

ZAŁĄCZNIK NR. 2

Inne obiegowe opinie:

Orientacja seksualna to sprawa prywatna i nie należy się z nią obnosić → pomocne kontrargumenty: zazwyczaj nie zauważamy, że to osoby heteroseksualne nieświadomie „obnoszą się” ze swoją orientacją – noszą obrączki, przytulają się, opowiadają w szkole o chłopaku/dziewczynie, w pracy o tym jak spędzili weekend z żoną/mężem. Osoby homoseksualne na ten temat milczą, a gdy o tym chcą mówić, są oskarżane o „obnoszenie się” ze swoją orientacją.

Homoseksualizm jest zagrożeniem dla tradycyjnej rodziny → pomocne kontrargumenty: w wielu krajach osoby homoseksualne mogą zawierać związki partnerskie i małżeństwa i nie wywołuje to fali rozwodów czy zjawiska masowego rozpadu rodziny. Osoba heteroseksualna nie porzuci swojej rodziny, aby założyć związek homoseksualny. Jeśli do atrybutów „tradycyjnej” rodziny zaliczymy posiadanie potomstwa, to należy pamiętać, że nie każda rodzina heteroseksualna je posiada. Funkcje rodziny nie ograniczają się tylko do posiadania potomstwa (funkcje reprodukcyjne), ale także obejmują funkcje opiekuńcze czy ekonomiczne.

Źródło: M. Pogorzelska, Kolega gej, koleżanka lesbijka, „Głos nauczycielski”, marzec 2013.

ZAŁĄCZNIK NR. 3

Momenty krytyczne – jak reagować

Nie sposób stworzyć katalog wszystkich sytuacji trudnych, które mogą nam się przydarzyć, związanych w jakiś sposób z tolerancją czy brakiem tolerancji. Poniżej znajdziesz ogólne wskazówki, o których warto pamiętać przy rozwiązywaniu konkretnych problemów. Jedną z zasad, którymi warto się kierować brzmi:

Akceptuj różne punkty widzenia, nie akceptuj obrażania i agresji

I. Różne punkty widzenia

Podczas dyskusji z tolerancją w tle, pojawią się być może opinie nietolerancyjne, stereotypowe i pełne uprzedzeń. Czasami to, co usłyszysz wywoła twój sprzeciw, czy nawet oburzenie i gniew. Jednak Twoja reakcja jest kluczowa i to jak się zachowasz może być lekcją tolerancji:

- postaraj się panować nad emocjami: zawsze możesz powiedzieć co czujesz, nie dając się ponieść negatywnym emocjom – to Ty przede wszystkim musisz zachować spokój
- jakkolwiek wyrażony pogląd byłby inny od Twojego pamiętaj, że nic nie zwalnia Cię z okazywania szacunku drugiej osobie
- przy zetknięciu z poglądami dyskryminującymi, odwołaj się do swojej wiedzy dotyczącej stereotypów i uprzedzeń, ich irracjonalności i niesprawdzalności. Podkreśl, że jeśli nawet osoba wypowiadająca tę opinię znajduje jej potwierdzenie w swoich doświadczeniach (np. dotyczących jakiejś grupy), to nie znaczy, że wszyscy przedstawiciele tej grupy tacy są sami
- podkreśl, że stereotypowy i nietolerancyjny sposób postrzegania jakiejkolwiek grupy ma wpływ na tę grupę. Możesz w takiej sytuacji zapytać, czy byłoby łatwo żyć w społeczeństwie, w którym dominowałyby skrajnie negatywne, stereotypowe opinie o grupie, do której dany uczeń/uczennica należą
- przy zetknięciu z nietolerancyjnymi poglądami zapytaj, skąd rozmówca czerpie swoją wiedzę. Czy to wiedza potoczna czy potwierdzona naukowo?
- jeśli to możliwe, korzystaj z własnych pozytywnych doświadczeń w kontaktach z grupami mniejszościowymi, powołaj się na przykłady ich niestereotypowych cech/zachowań
- pogódź się z tym, że nie zawsze przekonasz do swoich racji. Ważne, aby osoby wychodzące ze spotkania otrzymały przekaz, że pomimo różnic, szanujesz ich i że ewentualna różnica poglądów nie zmieni Waszych relacji. Będzie to jedna z najlepszych lekcji tolerancji!

II. Obrażanie i agresja

Nie zawsze w naszych nauczycielskich działaniach spotkamy się tylko z różnicą poglądów. Czasami będziemy musieli stawić czoła zachowaniom, które są obraźliwe i agresywne. Wulgarne komentarze, rasistowskie dowcipy, wyzwiska czy zaczepki dotyczące jakiejś cechy drugiej osoby nie mają nic wspólnego z tolerancją i wymagają naszej reakcji:

- najważniejsza jest tu zasada „Zero obojętności” – zawsze reaguj, nie lekceważ tego, czego jesteś świadkiem. Twój brak reakcji będzie sygnałem, że negatywne zachowania są dozwolone. Z kolei Twoja odpowiednia reakcja będzie jasnym głosem sprzeciwu wobec nietolerancji i wzorem dla innych
- jakkolwiek agresywna i obraźliwa byłaby sytuacja, z którą się spotkasz, pamiętaj że nic nie zwalnia nas z okazywania szacunku drugiej osobie
- reaguj od razu, nie pozwól, aby sprawa „przyschła”
- nie reaguj agresją na agresję i nie odrzucaj, nie obrażaj, nie zawstydzaj, nie demonstruj swojej wyższości – takie zachowania zamkną możliwość dialogu,
- omawiaj zaistniałe sytuacje na forum, ale staraj się robić to sprawnie, bez angażowania się w długi spór z jedną osobą. Jeśli uznasz to za stosowne, zawsze możesz zaprosić oponenta na indywidualną rozmowę
- w reakcji na obraźliwe zachowanie dobrym sposobem jest „drażnienie” tematu, np. poprzez zadawanie pytań: Co miałeś na myśli, mówiąc to? Dlaczego to powiedziałeś? Skąd u ciebie takie przekonanie? Konieczność wyjaśnienia często stawia sprawcę w sytuacji, w której dostrzega bezzasadność i niestosowność swojego zachowania
- jeśli usłyszysz dyskryminujący dowcip powiedz, że usłyszałaś/eś dowcip i że nie jest dla Ciebie śmieszny, przeciwnie – bardzo obraźliwy. Używaj pierwszej osoby („Dla mnie ...”). Możesz zapytać: dlaczego ten dowcip Cię/Was śmieszy? Pytania sprawiają, że stereotypowe wyrażenie czy dowcip będą musiały być wyjaśnione; taka konfrontacja pomoże „rozbroić” ich obraźliwy ładunek
- nie traktuj agresywnych komentarzy i zachowań w kategorii żartu czy dopuszczalnej normy; kwestionuj stwierdzenia typu: „wszyscy tak mówią i nikogo to nie obraża”. Jeśli spotkasz się z odpowiedzią, że to, co usłyszałaś/eś nie było na poważnie, że był to tylko żart, powiedz, że dla Ciebie to

ZAŁĄCZNIK NR. 3

III. W wielu sytuacjach pomocne może być skorzystanie z kroków postawy asertywnej:

- 1) jasno sformułuj swój sprzeciw wobec sytuacji. Poinformuj, że takie zachowanie jest dla Ciebie nie do zaakceptowania. Używaj przy tym komunikatów w pierwszej osobie: „Nie zgadzam się...”, „Nie akceptuję...”
- 2) nazwij to, co się stało: „Użył/aś obraźliwego słowa...”
- 3) powiedz jakie są Twoje odczucia w związku z tym, co zobaczył/aś, usłyszał/aś
- 4) powiedz, dlaczego zachowanie było niewłaściwe, powołaj się na normy/zasady ustalone w klasie/szkole; uświadom, że takie zachowanie mogło kogoś zranić
- 5) sformułuj swoje oczekiwania i powiedz, czego się spodziewasz

Jeśli sytuacja powtarza się:

- odwołaj się do możliwych konsekwencji i poinformuj, że zastosujesz je jeśli zachowanie nie zostanie przerwane
- zastosuj zapowiedziane konsekwencje. Pamiętaj, aby były realne, zgodne z prawem i efektywne.

ZAŁĄCZNIK NR. 4

W związku z informacjami dotyczącymi przeprowadzenia w Państwa szkole wydarzenia o charakterze rzekomo antyhomofobicznym, stanowczo protestujemy przeciwko organizowaniu tego typu wydarzeń w szkole. Jako lokalne stowarzyszenie dbające o prawidłowy rozwój moralny młodego pokolenia przeciwstawiamy się z całą mocą promowaniu w szkole homoseksualizmu i uważamy, że takie typu działanie musi być zakazane.

Lokalny Komitet Działania na Rzecz Młodzieży